

Radiografia situației copilului în România, în 10 puncte esențiale: Neparticipare școlară ridicată, acces discriminatoriu la servicii echitabile de sănătate, precaritate a bunăstării emoționale, abuz sexual, decalaj semnificativ urban/rural

Salvați Copiii România cere Guvernului un plan de măsuri imediate

- *Mulți copii români au probleme frecvente legate de somn (cu o incidență care ajunge la peste 41% în cazul fetelor de 15 ani), se simt frecvent nervoși (cu o incidență de până la 57% tot în cazul fetelor de 15 ani), se simt singuri frecvent sau în permanență (32% din fetele de 15 ani);*
- *Procentul neparticipării școlare crește odată cu vârsta, atingând 13,25% în cazul copiilor de 14 ani, 17,26 % în cazul celor de 15 ani și 19,01% în cazul celor de 16 ani¹;*
- *Anual, peste 7.000 de copii se nasc din mame minore. Deși neajunse încă la vârsta majoratului, aproape 1.200 dintre aceste mame sunt la a doua sau chiar a treia naștere.*
- *Peste jumătate de milion de copii (536.000) au avut recent cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate;*
- *46% dintre copii declară că părinții lor recurg la pedeapsa corporală, un procent mult mai mare decât cel al părinților care admit că folosesc astfel de pedepse².*
- *Peste jumătate dintre copiii români (55,1%) își doresc să plece din țară și să se stabilească peste granițe;*
- *Conform OCDE³, România este unul dintre statele în care diferența de performanță generată de statutul socioeconomic al elevilor atinge cel mai înalt nivel.*
- *Dintre sesizările cu privire la fapte penale de abuz sexual cu victime minore, mai puțin de 20% sunt finalizate prin trimiterea în judecată a agresorilor.*

București, 17 ianuarie 2024: Unu din cinci copii români nu ajunge să finalizeze școala la timp, România fiind statul membru al UE cu cel mai scăzut nivel de participare în educație la vârsta finalizării învățământului obligatoriu (81%)⁴; anual, peste 7.000 de copii români se nasc din mame minore, aproape 1.200 dintre aceste mame sunt la a doua sau chiar a treia naștere; peste jumătate de milion de copii au avut recent cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate; în mediul rural, rata mortalității infantile continuă să fie sensibil mai ridicată în comparație cu mediul urban (6,5 vs. 4,2 la mie). Ținând seama de datele îngrijorătoare care reflectă situația copilului din România, Organizația Salvați Copiii atrage atenția Guvernului României că este nevoie de politici sociale integrate, care să restabilească imediat dreptul tuturor copiilor la sănătate și educație de calitate și în condiții de echitate.

Salvați Copiii România vă prezintă analiza principalilor indicatori care reflectă situația copilului român:

1. Sărăcie și excluziune socială

Copiii României continua să fie cei mai vulnerabili la nivelul Uniunii Europene, 41,5% dintre ei aflându-se în risc de sărăcie sau excluziune socială⁵. În ceea ce privește diferențele generate de mediul de locuire, datele anului 2022 ne indică în continuare mari decalaje, indicatorul atingând (pentru toate grupele de vârstă) un nivel de 18,9% în marile orașe, 30,8% în orașele mici și 47,9% în mediul rural⁶.

Datele statistice ilustrează în mod clar efectul sărăciei și inflației asupra traiului zilnic, mai ales în cazul familiilor cu copii. Analizând din perspectiva imposibilității de a-și permite, măcar o dată la două zile, o masă

¹ Date pentru anul 2021, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Out-of-school rate by sex and age - as % of the population of the corresponding age \[educ_uae_enra27_custom_7951168\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

² Organizația Salvați Copiii, 2021, Studiu privind incidența violenței asupra copiilor

³ OECD, 2023, "PISA 2022 – Volume 1 The state of learning and equity in education"

⁴ Date pentru anul 2021, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Students participation at the end of compulsory education - as % of the corresponding age population \[educ_uae_enra09\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

⁵ Date pentru anul 2022. INS, baza de date TEMPO ONLINE, cod tabel SAR114A accesat la 8 ianuarie 2024

⁶ Date pentru anul 2022, toate grupele de vârstă. Sursa datelor Baza de date Eurostat, [Persons at risk of poverty or social exclusion by degree of urbanisation \[ilc_peps13n\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

cu pește, carne sau proteină vegetală echivalentă⁷, observăm că tendința este una îngrijorătoare la nivelul întregii populații (procentul crescând de la 19,2 în 2021 la 22,1 în 2022), familiile cu copii fiind cele care au suportat în principal acest impact (cu o creștere de la 17,7% în 2021 la 22,9% în 2022 a proporției celor confruntate cu această imposibilitate), în timp ce situația familiilor fără copii s-a îmbunătățit ușor (de la 21,2% în 2021 la 20,9% în 2022). Cu toate acestea, situația a ajuns să fie de-a dreptul dramatică în rândul familiilor cu trei sau mai mulți copii, peste o treime dintre acestea (37,7%) dintre acestea neputându-și permite o hrană adecvată în 2022, față de 17,5% în 2019 și 23,6% în 2021.

Peste un sfert dintre familiile cu trei sau mai mulți copii nu își permit să mențină locuința adecvat încălzită. Analizând evoluția acestui indicator⁸, în funcție de structura familiei, observăm că familiile cu copii au fost semnificativ mai afectate de criza energetică (cu o creștere de la 9,7% în 2021 la 17,2% în 2022), în comparație cu familiile fără copii (10,6% în 2021 și 12,6% în 2022), iar familiile cu 3 sau mai mulți copii înregistrează o dublare a valorii acestui indicator de vulnerabilitate energetică (de la 13,3% în 2021 la 27,4% în 2022).

2. Participarea la educație

Conform OCDE⁹, România este unul dintre statele în care diferența de performanță generată de statutul socioeconomic al elevilor atinge cel mai înalt nivel. Variația de performanță explicată strict prin statutul socioeconomic al elevului (eliminând toți ceilalți factori) atinge, în România, nivelul de 25,8%, în comparație cu o medie OCDE de 15,5% și în creștere față de valoarea înregistrată de țara noastră la testarea anterioară (18%).

Diferența de punctaj mediu, la matematică, între elevii cei mai avantajați și cei mai dezavantajați este de 132 de puncte în cazul României (față de o medie OCDE de 93 de puncte), în creștere cu 24 de puncte față de ediția anterioară a testării. De altfel, România este indicată și printre țările în care această diferență generată de statutul socioeconomic s-a adâncit semnificativ în ultimii 10 ani, ca excepție de la tendința generală la nivelul OECD (unde această diferență a suferit doar o creștere minoră).

Cuprinderea în educația timpurie este extrem de scăzută pentru nivelul antepreșcolar, în condițiile în care studiile arată că o intervenție susținută de la cele mai mici vârste ar putea aduce o egalizare a șanselor, cu investiții reduse. În România, doar 0,8% dintre copiii sub doi ani au acces la educație timpurie (înjumătățit față de 1,6% în 2020 și comparat cu 9,2% media UE), iar procentul ajunge la doar 15,1% în cazul celor care au împlinit 2 ani (în scădere drastică față de 21,1% în 2020 și față de 33,3% media UE)¹⁰.

Probleme semnificative legate de participarea la educație apar încă de la gimnaziu, cu un procent de 12,2% dintre copiii români care au vârsta corespunzătoare acestui nivel de educație, dar nu sunt cuprinși în școală¹¹, iar procentul crește odată cu vârsta, atingând 13,25% în cazul copiilor de 14 ani, 17,26 % în cazul celor de 15 ani și 19,01% în cazul celor de 16 ani¹².

Un copil din cinci nu ajunge să finalizeze școala la timp, România fiind statul membru al UE cu cel mai scăzut nivel de participare în educație la vârsta finalizării învățământului obligatoriu (81%)¹³.

⁷ Baza de date Eurostat, [Inability to afford a meal with meat, chicken, fish \(or vegetarian equivalent\) every second day - EU-SILC survey \[ilc_mdes03_custom_7950478\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

⁸ Baza de date Eurostat, [Inability to keep home adequately warm - EU-SILC survey \[ilc_mdes01_custom_7919503\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

⁹ OECD, 2023, "PISA 2022 – Volume 1 The state of learning and equity in education"

¹⁰ Date pentru anul 2021. Sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Pupils in early childhood and primary education by education level and age - as % of corresponding age population \[educ_uae_enrp07_custom_7951540\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

¹¹ Date pentru anul 2021, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Out-of-school rate in population of lower secondary school age, by sex \[educ_uae_enra28\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

¹² Date pentru anul 2021, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Out-of-school rate by sex and age - as % of the population of the corresponding age \[educ_uae_enra27_custom_7951168\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

¹³ Date pentru anul 2021, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Students participation at the end of compulsory education - as % of the corresponding age population \[educ_uae_enra09\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

Aproape jumătate dintre elevii români de 15 ani au competențe scăzute la matematică (48,6% versus 29,5% media UE), procente similare înregistrându-se și în cazul științelor (44% versus 24,2% media UE) sau lecturii (41,7% versus 26,2% media UE).¹⁴

Pentru România, procentul elevilor cu performanțe de top în cel puțin o arie curriculară testată este de 5%, în timp ce o treime dintre elevi (33,2%) au obținut rezultate slabe (sub nivelul 2 PISA) pentru toate cele trei arii testate (procentul este în creștere față de 29,8% în 2018)¹⁵.

Nu doar rezultatele testării PISA ilustrează nevoia urgentă a unei serioase reforme curriculare, ci și opinia elevilor. Astfel, conform unui sondaj reprezentativ la nivel național, în zece ani (între 2013 și 2023), în România, s-a înjumătățit proporția elevilor care consideră că materia învățată la școală le va fi de folos în viitor (de la 66% la 33% - pe primele două niveluri de satisfacție), o tendință similară înregistrându-se și în ceea ce privește rolul școlii în dezvoltarea intereselor și pasiunilor personale (de la 62% la 34%).¹⁶

Un capitol nevralgic separat este cel al copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). În peste jumătate (54,7%) dintre școlile unde învață și elevi cu cerințe educaționale speciale, consilierul școlar vine doar săptămânal/ocazional, în vreme ce doar 44,3% beneficiază de serviciile unui consilier școlar permanent, arată o anchetă Salvați Copiii România. În anul școlar 2022-2023, au fost cuprinși în învățământul de masă 46.779 de copii și adolescenți cu cerințe educaționale speciale și 19.023 de copii și adolescenți în învățământul special, arată datele Ministerului Educației.

Conform noii Legi a Învățământului Preuniversitar, orientarea școlară pentru acești elevi se va realiza în ciclurile primar, gimnazial și liceal, pe baza unui sistem complex de sprijin educațional organizat pe patru niveluri: bazal, suplimentar, intensiv și special. Pentru implementarea acestei abordări, e nevoie de echipe multidisciplinare formate din profesori-logopezi, profesori psihopedagogi, kinetoterapeuți, consilieri școlari, psihologi școlari, analiști comportamentali, asistenți sociali și cadre didactice de sprijin și itinerante. Din experiențele relatate de specialiști, reprezentanții școlilor ori de către părinți, nu doar în mediul rural, ci și în comunitățile urbane dezvoltate economic, programele școlare adaptate și ghidurile pentru părinți lipsesc, școlile nu dispun de spații speciale pentru derulare de activități specifice și este menționată absența serviciilor de sprijin psiho-educațional pentru a fi integrați și menținuți în învățământul de masă.

3. Protecția copiilor cu părinți plecați la muncă în alte țări

Peste jumătate de milion de copii (536.000) au avut recent cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate, iar consecințele acestui fapt asupra fenomenelor de risc la care sunt expuși copiii sunt semnificative:

- Copiii cu cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate au o probabilitate de cinci ori mai mare de a consuma frecvent alcool, în comparație cu ceilalți copii;
- Copiii cu cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate au o probabilitate dublă, prin comparație cu ceilalți copii, de a fuma frecvent;
- Copiii cu cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate au o probabilitate de șase ori mai mare de a genera conflicte cu ceilalți copii;
- Copiii cu cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate au o probabilitate de peste șase ori mai mare de a consuma etnobotanice sau substanțe interzise, în comparație cu ceilalți copii;
- Copiii cu cel puțin un părinte plecat la muncă în străinătate au o probabilitate de două ori mai mare decât în rândul celorlalți copii să aibă un comportament agresiv față de alți copii¹⁷.

¹⁴ Rezultatele testării PISA 2022, sursa datelor: Baza de date Eurostat, [Low achieving 15-year-olds in reading, mathematics or science by sex \(source: OECD\) \[EDUC_OUTC_PISA_custom_9244689\]](#), accesat la 8 ianuarie 2024

¹⁵ OECD, 2023, "PISA 2022 – Volume 1 The state of learning and equity in education"

¹⁶ Organizația Salvați Copiii, 2023, *Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România*

¹⁷ Organizația Salvați Copiii, 2023, *Evaluarea situației copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate*

4. **Violența împotriva copiilor**

Conform unui raport reprezentativ la nivel național, 46% dintre copii declară că părinții lor recurg la pedeapsa corporală, un procent mult mai mare decât cel al părinților care admit că folosesc astfel de pedepse¹⁸. Unu din 10 copii mărturisește că este victimă a acestei forme de violență des sau foarte des, cu o incidență mai mare în cazul copiilor din mediul rural. Mai mult decât atât, răspunsurile copiilor indică persistența unor forme severe de violență din partea adulților din familie, cum ar fi: obligarea de a sta în genunchi (5%), arsurile intenționate (1%) sau pedepsele fizice care necesită spitalizare (1%).

În ceea ce privește abuzul sexual, același raport al Organizației Salvați Copiii arată că 3% dintre părinți cunosc faptul că unul dintre copiii lor a fost victimă a abuzului sexual în ultimul an, în 2/3 dintre cazuri agresorul indicat fiind o persoană străină. Răspunsurile copiilor indică o incidență a abuzului sexual care variază între 1% și 5%, în funcție de dimensiunea/forma de abuz măsurată, iar, indiferent de tipul de abuz, incidența crește odată cu vârsta copiilor.

Pe lângă incidența îngrijorătoare, fenomenul abuzului sexual împotriva copiilor generează îngrijorare și în ceea ce privește cadrul instituțional și procedural de sancționare a acestor fapte. Astfel, potrivit unui raport realizat de Salvați Copiii pe baza consultărilor cu profesioniștii din domeniu¹⁹:

- În interacțiunea cu personalul judiciar și extra-judiciar implicat în procedurile aferente cazului, copiii victime ale abuzului sexual sunt nevoiți să relateze evenimentele traumatice de cel puțin 6, ajungându-se însă și la 10 repetări în unele situații.
- Faptul că nu toți profesioniștii implicați sunt formați în comunicarea cu victimele copii generează "pierderea" a numeroase cazuri pe traseul procedural. Astfel, în 50% dintre cazuri nu se ajunge la urmărirea penală, 25% dintre plângeri sunt închise datorită insuficienței probelor, în 5% dintre dosare acuzatul este găsit nevinovat, 12% dintre dosare se încheie cu acorduri de recunoaștere a vinovăției și în doar 8% dintre dosare se ajunge la pronunțarea unei pedepse.

5. **Bullyingul**

Deși tot mai multe incidente grave, inclusiv sinucideri, cu victime printre copii sunt puse pe seama bullyingului, fenomenul continuă să crească atât ca incidență, cât și ca gravitate, în lipsa unor măsuri adecvate de răspuns.

Astfel, potrivit unei consultări²⁰ realizate de Organizația Salvați Copiii cu aproape 4500 de elevi:

- 99% dintre elevi sunt familiarizați cu termenul de bullying;
- 82% dintre elevi (peste 4 din 5) au fost martori ai situațiilor de bullying în școala unde învață, 28% dintre respondenți afirmând că au asistat cu frecvență ridicată (des și foarte des) la astfel de situații;
- Aproape trei sferturi dintre elevi (73%) afirmă ca au asistat la situații de bullying în clasă, 21% afirmând că frecvența acestor situații a fost ridicată;
- În grupul de prieteni - incidența fenomenului pare a fi mai redusă, aproape jumătate dintre elevi (45%) spunând că au asistat la astfel de situații în grupul de prieteni, în timp ce frecvențele ridicate au fost semnalate de doar 1 din 10 copii;
- Rețelele de socializare sunt indicate ca mediu în care copiii asistă frecvent la situații de bullying – 79% dintre ei afirmând că au asistat la astfel de situații, iar 45% declarând că asistă la cyberbullying des sau foarte des;
- Aproape jumătate dintre respondenți (49%) afirmă că au fost victime ale bullyingului, în timp ce 1 din 10 spune că s-a aflat des sau foarte des în astfel de situații;

¹⁸ Organizația Salvați Copiii, 2021, Studiu privind incidența violenței asupra copiilor

¹⁹ Organizația Salvați Copiii, 2023, <https://stopabuz.ro/wp-content/uploads/2023/02/Raport-Barnabus-decembrie-2022.pdf>

²⁰ Organizația Salvați Copiii, 2022, <https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2023-11/studiu-peste-un-sfert-dintre-copii-au-fost-agresori-jumatate-spun-ca-au-fost-victime-ale-bullying-ului.pdf>

- Peste un sfert dintre elevi (27%) admit că s-au aflat în poziția de autor al actelor de bullying, în schimb proporția celor care admit frecvențe ridicate ale acestui comportament este de doar 2%;
- Trei sferturi dintre copii (74%) susțin că discută cu adulții despre situațiile de bullying, iar 22% din ei afirmă că fac acest lucru rar sau foarte rar;
- Peste trei sferturi dintre respondenți (77%) afirmă că, în situații de bullying, adultul care intervine este profesorul diriginte. Cu o frecvență mai redusă (51%) a fost indicat directorul, urmat de alte cadre didactice (42%), alți elevi (35%), profesorul de serviciu (25%), consilierul școlar (18%), în timp ce 2% dintre respondenți susțin că nimeni nu intervine în astfel de situații.

6. Accesul la servicii de sănătate

Anual, peste 7.000 de copii se nasc din mame minore. Deși neajunse încă la vârsta majoratului, aproape 1.200 din aceste mame sunt la a doua sau chiar a treia naștere.

Deși semnificativ mai mică față de acum 20 ani, rata mortalității infantile înregistrată de țara noastră continuă să fie mult peste media Uniunii Europene (5,2 la mie versus 3,2 la mie) și depășește media înregistrată la nivelul anului 2004 în cele 27 de state membre în configurația actuală a Uniunii.

În mediul rural, rata mortalității infantile continuă să fie sensibil mai ridicată în comparație cu mediul urban (6,5 vs. 4,2 la mie).

Analizând situația copiilor și familiilor din mediul urban și cel rural, observăm că persistă disparitățile severe în accesul la sănătate, în condițiile în care în mediul rural se află doar:

- 10% din spitale
- 0,2% din cabinetele stomatologice școlare
- 13,5% din cabinetele medicale școlare
- 40% din cabinetele de medicină de familie și 32,8% din medicii de familie
- 33% din farmacii²¹.

Discrepanțele pe medii de rezidență privind asigurarea populației cu personal medical sunt evidențiate de numărul mai mare de locuitori care au revenit unui cadru medico-sanitar, comparativ cu mediul urban, astfel: în mediul rural au revenit de 11,0 ori mai mulți locuitori unui medic (de 1,9 ori unui medic de familie), de 7,7 ori mai mulți locuitori unui medic stomatolog și de 5,3 ori mai mulți locuitori unui farmacist.

Confruntate cu o dublă vulnerabilitate (mediul de locuire și statutul socioeconomic), gravidele din medii dezavantajate reprezintă o categorie care necesită atenție și sprijin de urgență din perspectiva asigurării accesului la sănătate, atât pentru ele, cât și pentru viitorii lor copii:

- una din 10 gravide nu a fost la control la medicul de familie în timpul sarcinii;
- 34% dintre gravide nu au fost la control la medicul ginecolog în cazul sarcinii curente din cauza lipsei banilor sau din cauza distanței mari până la primul cabinet;
- 50% dintre gravidele care au fost la control la medicul ginecolog în timpul sarcinii menționează că analizele, ecografiile, consultațiile nu au fost gratuite;
- 70% dintre gravide afirmă că nu au utilizat nici o metodă contraceptivă până în prezent²².

7. Bunăstare emoțională și comportamentele de risc

Nivelul bunăstării emoționale în cazul copiilor români (măsurat conform indexului Organizației Mondiale a Sănătății, pe o scală de la 0 la 100²³) scade semnificativ odată cu vârsta: în cazul fetelor, de la un scor mediu de 65,6 la vârsta de 11 ani, la 52 la vârsta de 13 ani, respectiv 49,4 la 15 ani, iar în cazul băieților de la 71,8 în cazul celor de 11 ani, la 65,4 în cazul celor de 13 ani și 61,7 în cazul celor de 15 ani.

²¹ Procente pentru anul 2022, calculate pe baza numerelor absolute publicate de Institutul Național de Statistică, 2023, Activitatea rețelei sanitare și de ocrotire a sănătății în anul 2022, <https://insse.ro/cms/ro/content/activitatea-re%C8%9Belei-sanitare-%C8%99i-de-ocrotire-s%C4%83n%C4%83t%C4%83%C8%9Bii-%C3%AEn-anul-2022>

²² Organizația Salvați Copiii, 2023, Anchetă sociologică pe un eșantion reprezentativ de 10% din comunitatea de femei gravide dezavantajate selectate din 17 județe, cu vârsta între 13 și 42 de ani, în perioada septembrie – octombrie 2023

²³ WHO, 2023, Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey

Același raport al OMS relevă o serie de probleme legate de bunăstarea emoțională a copiilor români: mulți dintre ei au probleme frecvente legate de somn (cu o incidență care ajunge la peste 41% în cazul fetelor de 15 ani) se simt frecvent nervoși (cu o incidență de până la 57% tot în cazul fetelor de 15 ani), se simt singuri frecvent sau în permanență (32% din fetele de 15 ani).

Datele disponibile cu privire la comportamentele de risc la copii și adolescenți argumentează solid nevoia unor intervenții rapide, prin programe solide de prevenție și limitare a riscurilor la care sunt expuși cei mai tineri dintre cetățenii României:

- Peste un sfert (27,3%) dintre adolescenții români fumează produse din tutun²⁴;
- Peste jumătate (50,1%) dintre adolescenții români consumă alcool²⁵;
- 14% dintre copii au recunoscut că au practicat jocuri de noroc pe bani, dar impactul fenomenului este mult mai amplu, 40% dintre ei menționând că au prieteni implicați în astfel de activități²⁶.

8. Copiii români vor să emigreze

În ultimii 20 de ani, numărul copiilor din România a scăzut cu mai mult de un milion (de la aproape 4.800.000 la 3.740.300²⁷).

Peste jumătate dintre copiii români (55,1%) își doresc să plece din țară și să se stabilească peste granițe, în vreme ce o treime dintre aceștia și-ar dori să-și continue studiile în străinătate. Printre principalele motive care i-ar determina să emigreze se numără oportunitățile legate de educație (26,3%), neîncrederea sau nemulțumirea față de condițiile de viață din România (21,9%).²⁸

Deși în funcție de mediul de locuire, copiii României sunt egal distribuiți între orașe și sate²⁹, măsura în care le sunt asigurate drepturile continuă să fie marcată de semnificative disparități, în detrimentul celor din mediul rural.

9. Protecția copiilor împotriva abuzului sexual

Consiliul European a estimat în 18 noiembrie 2020 (Ziua europeană a protecției copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale) că, în Europa, „unul din cinci copii cade victimă unei forme a abuzului sexual”, și se constată faptul că majoritatea agresiunilor sexuale (între 70 și 85%) sunt inițiate de o persoană pe care copilul o cunoaște și care aparține cercului său social, iar 90% dintre aceste cazuri nu ajung în atenția poliției ori a instanțelor judecătorești. Dovadă sunt datele statistice ale Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, în 2022 fiind înregistrate la nivelul serviciilor de asistență socială 1.485 de abuzuri sexuale asupra copiilor (804 cazuri între 1 ianuarie 2023–30 iunie 2023), în cazul cărora doar pentru aproximativ trei sferturi s-a inițiat urmărirea penală a agresorului (1.108 cazuri în 2022 și 622 în primele șase luni ale anului 2023).

În România, conform Consiliului Superior al Magistraturii (2020), în medie, 80% dintre cele 18.549 de sesizări cu privire la fapte penale de abuz sexual cu victime minore (1 februarie 2014-29 iulie 2020), mai puțin de 20% (3.496) au fost finalizate prin trimiterea în judecată a agresorilor, iar pentru două treimi (12.636) au fost adoptate soluții de clasare. De asemenea, a fost evidențiat faptul că instanțele judecătorești și parchetele nu

²⁴ Date pentru grupa de vârstă 15 – 19 ani, cele mai recente date sunt pentru anul 2019, sursa datelor: baza de date Eurostat, [Smoking of tobacco products by sex, age and educational attainment level \[hlth_ehis_sk1e_custom_9267715\]](#) accesat la 9 ianuarie 2024

²⁵ Date pentru grupa de vârstă 15 – 19 ani, cele mai recente date sunt pentru anul 2019, sursa datelor: baza de date Eurostat, [Frequency of alcohol consumption by sex, age and educational attainment level \[hlth_ehis_al1e_custom_9267932\]](#) accesat la 9 ianuarie 2024

²⁶ Organizația Salvați Copiii, 2023, https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2023-11/cp_-salvati-copiii-solicita-masuri-urgente-pentru-combaterea-dependentei-de-jocuri-de-noroc-la-minori.pdf

²⁷ La 1 ianuarie 2004, numărul copiilor în populația rezidentă era de 4.792.967. La 1 ianuarie 2023, numărul era de 3.740.300 (date provizorii). Sursa datelor – INS, baza de date TEMPO ONLINE, cod tabel POP105A, accesat la 8 ianuarie 2024

²⁸ Organizația Salvați Copiii, 2023, *Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România*

²⁹ La 1 ianuarie 2023, procentul era de 50,68% în mediul urban, respectiv 49,31% în mediul rural (date provizorii). Sursa datelor – INS, baza de date TEMPO ONLINE, cod tabel POP105A, accesat la 8 ianuarie 2024

urmează o „practică stabilă și coerentă”, conform solicitării Consiliului Europei, încadrarea abuzului sexual comis asupra copilului la „viol” ori „act sexual cu un minor” fiind supusă hazardului.³⁰

În mediul online, conform analizei Salvați Copiii, 29% dintre copii afirmă ca au primit imagini sau video-uri cu conținut care înfățișează nuditate sau ipostaze sexuale pe Internet și 20% dintre copii afirmă că li s-au cerut fotografii sau video-uri care să îi înfățișeze nud sau într-o ipostază sexuală.³¹ De altfel, în cadrul liniei de raportare organizate de Salvați Copiii, esc_ABUZ (www.oradenet.ro), ce vizează conținutul dăunător pentru copii și tineri în mediul online, au fost primite 3.415 astfel de raportări, din care 42,82% (1254) ilustrau imagini cu abuz sexul asupra copiilor (CSAM) sau materiale cu minori în ipostaze sexualizate, iar 653 dintre ele reprezentând materiale generate chiar de către minori (CSAM). Din 2016 până la sfârșitul anului 2023, au fost primite 33.281 de notificări. Materialele identificate sunt trimise de către specialiștii Salvați Copiii către IGPR, unde acestea sunt investigate, urmărindu-se eliminarea conținutului de pe internet, identificarea și asistența oferită victimei, precum și anchetarea agresorilor.

Salvați Copiii a solicitat Guvernului României, Președinției și Parlamentului demararea urgentă a unui proces de reconsiderare și reelaborare a dispozițiilor Codului Penal prin crearea unui grup de lucru. Salvați Copiii își oferă disponibilitatea de a contribui la găsirea celor mai adecvate soluții juridice de combatere a abuzului sexual împotriva copiilor.

10. Dreptul la participare a copiilor în luarea deciziilor care-i privesc

În ceea ce privește implicarea copiilor în viața comunității, conform legislației actuale, nu există obligativitatea înființării unor structuri consultative ale copiilor. Autoritățile locale au făcut eforturi sporadice de înființare a unor structuri de consultare a tinerilor, omițând dreptul la participare a copiilor.

Asociațiile și consiliile elevilor au solicitat, de-a lungul anilor, implicarea lor în procesele decizionale, prin asigurarea participării lor în consiliile de administrație ale unităților de învățământ. Noua lege a educației (Legea 198/2023) nu a integrat solicitările elevilor și ale Salvați Copiii de a permite participarea reală a copiilor în deciziile școlilor. La fel ca în anii trecuți, din cota rezervată părinților, poate fi prezent în ședințele consiliilor de administrație ale școlilor un singur elev, cu condiția ca acesta să fi împlinit 18 ani, legislația nerespectând principiul fundamental al participării copiilor.

În domeniul protecției mediului, copiii pot deveni cei mai importanți actori ai schimbărilor pozitive. Cei mai mulți dintre copiii români (67%) sunt îngrijorați de calitatea aerului, trei sferturi dintre ei (78%) sunt dispuși să facă schimbări în viața lor pentru a reduce daunele aduse mediului, iar aproape două treimi (63%) nu sunt de acord cu afirmația că politicienii români acționează pentru a preveni și reduce probleme climatice și de mediu.

Adunarea Generală a Națiunilor Unite, la propunerea Save the Children International și a altor organizații neguvernamentale, a adoptat, în 9 februarie 2012, Protocolul al treilea la Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului pentru crearea unui mecanism de plângeri cu privire la încălcările drepturilor copilului. Noul protocol va permite Comitetului pentru Drepturile Copilului de la Geneva să examineze plângerile provenite de la copii și reprezentanții lor. După ratificarea de către 10 state (14 aprilie 2014), Protocolul a intrat în vigoare. Trebuie reținut că, potrivit procedurii, copiii din statele care nu au ratificat Protocolul (chiar dacă a fost semnat de reprezentantul Statului respectiv) nu pot trimite nicio plângere Comitetului.³² **România nu a ratificat acest instrument internațional.**

³⁰ Fișa României, Departamentul de Punere în Executare a Deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

<https://rm.coe.int/16807097cf>

³¹ <https://www.salvaticopiii.ro/getattachment/Afla-mai-multe/Comunicate-de-presa/2022/Hartuire-online-continut-periculos-copii.pdf.aspx?lang=ro-RO>

³² <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-rights-child-communications>

Recomandări imediate ale Salvați Copiii:

- Consolidarea serviciilor de asistență socială pentru identificarea precoce a situațiilor de risc pentru copii, printr-o bugetare constantă și în acord cu nevoile locale;
- Întărirea cooperării inter-instituționale dintre serviciile de asistență socială și școli pentru asigurarea de servicii de suport pentru copiii cu părinții plecați la muncă în străinătate;
- Dezvoltarea serviciilor de educație timpurie, în special în mediul rural;
- Creșterea investițiilor economice în comunitățile rurale;
- Extinderea programului național „Masă sănătoasă în școli”, începând cu anul școlar 2025-2026, pentru fiecare copil în creșele, grădinițele și școlile din comunitățile vulnerabile economic (în special în unitățile de învățământ din mediul rural și urban mic);
- Reglementări pentru asigurarea de către autoritățile locale, în fiecare comună, a unei echipe mixte de informare și intervenție integrată formate din: asistent medical comunitar, asistent medical și asistent social;
- Acoperirea, din surse bugetare centrale sau locale, a costurilor de transport spre orașe la medicul specialist pentru gravidele vulnerabile din comunitățile dezavantajate;
- Educație pentru sănătate începând cu perioada preșcolară și pentru sănătatea sexuală și a reproducerii cât mai timpuriu (după modelul de intervenție dezvoltat de Salvați Copiii);
- Îmbunătățirea calității și echității în educație prin atragerea și reținerea în mediile dezavantajate socioeconomic a cadrelor didactice pregătite și motivate profesional;
- Asigurarea predictibilității în alocarea resurselor financiare în educație și respectarea obligației legale de alocare bugetară a minimum 15% din cheltuielile bugetului general consolidat pentru educație;
- Sprijinirea școlilor în procesul de creare a grupurilor de acțiune anti-bullying din școli;
- Asigurarea numărului optim de medici și asistente de neonatologie și moașe, pentru a combate mortalitatea infantilă;
- Dezvoltarea serviciilor sociale și a instituțiilor implicate în protecția copiilor împotriva abuzului sexual și pregătirea specialiștilor (asistenți sociali, psihologi, polițiști, procurori, judecători) în acest sens;
- Extinderea la nivel național a programului Barnahus dezvoltat de Salvați Copiii și DGASPC Sector 6, singurul în măsură să asigure audierea și protecția copiilor victime ale abuzului sexual;
- Adoptarea de către Parlamentul României a celui de-al 3-lea Protocolul facultativ privind Procedura comunicării la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului.
- Crearea de echipe multidisciplinare formate din profesori-logopezi, profesori psihopedagogi, kinezoterapeuți, consilieri școlari, psihologi școlari, analiști comportamentali, asistenți sociali și cadre didactice de sprijin și itinerante, pentru elevii cu CES.

Persoană de contact: George Roman, Director advocacy, tel. 0722 605 904, email – george.roman@salvaticopiii.ro.

Despre Organizația Salvați Copiii:

De 34 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în 118 țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. 3.369.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Salvați Copiii, de la înființarea organizației.